

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15016450	CEIP de Arcediago	Santiso	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación primaria	Ciencias Sociais	6º Pri.	2	70

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	15
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	15
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
6. Medidas de atención á diversidade	17
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	21
9. Outros apartados	21

1. Introducción

Os retos do século XXI demandan que o noso sistema educativo proporcione as ferramentas para que o alumnado poida desenvolver o seu proxecto vital con garantías de éxito. A área de Ciencias Sociais concíbese co obxectivo de que as nenas e os nenos cheguen a ser persoas activas, responsables e respectuosas coa súa contorna próxima e afastada.

Nunha sociedade cada vez máis diversa e cambiante, é necesario promover novas formas de sentir, de pensar e de actuar, favorecedoras da inclusión do alumnado e acordes cun mundo máis xusto, solidario e sustentable. O devir do tempo e a interpretación da acción humana como responsable do cambio implican que o alumnado teña que adoptar un coñecemento de si mesmo e da contorna que o rodea, adaptándose a el e sendo capaz de contribuír ao seu avance e conservación. Isto supón tamén, o recoñecemento da diversidade como riqueza pluricultural, a resolución pacífica de conflitos e a aplicación crítica dos mecanismos democráticos de participación cidadá, todo iso fundamentado na Declaración Universal dos Dereitos Humanos, na Convención sobre os Dereitos do Neno, nos principios recollidos no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución, nos valores do europeísmo e no compromiso cívico e social.

O alumnado debe adquirir os coñecementos, as destrezas e actitudes relacionadas co uso seguro e fiable das fontes de información e coa educación para o desenvolvemento sustentable e a cidadanía global, que inclúe entre outros: o coñecemento e o impulso para traballar a favor da consecución dos obxectivos de desenvolvemento sustentable da Axenda 2030, o respecto pola diversidade etnocultural e afectivo-sexual, a cohesión social, o espírito emprendedor, a valoración e conservación do patrimonio, o emprendemento social e ambiental e a defensa da igualdade efectiva entre mulleres e homes; en resumo, nenas e nenos comprometidos co planeta e coas persoas, que chegarán a ser persoas adultas con intereses e inquietudes para conservar a contorna que os rodea.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Utilizar dispositivos e recursos dixitais de forma segura, responsable e eficiente, para buscar información, comunicarse e traballar de maneira individual, en equipo e en rede.	3		4	1-2-3-4-5				4
OBX2 - Expor e dar resposta a cuestións científicas sinxelas, utilizando diferentes técnicas, instrumentos e modelos propios do pensamento científico, para interpretar e explicar feitos e fenómenos que ocorren no medio natural, social e cultural.	1-2-3		2-4	1-2		4		
OBX3 - Identificar as características dos diferentes elementos ou sistemas do medio natural, social e cultural, analizando a súa organización e propiedades e establecendo relacións entre estes, para recoñecer o valor do patrimonio cultural, conservalo, melloralo e emprender accións para o seu uso responsable.			1-2-4-5	1		4	1	1
OBX4 - Identificar as causas e consecuencias da intervención humana na contorna, desde os puntos de vista social, económico, cultural, tecnolóxico e ambiental, para mellorar a capacidade de afrontar problemas, buscar solucións e actuar de maneira individual e cooperativa na súa resolución, e para poñer en práctica estilos de vida sustentables e consecuentes co respecto, o coidado e a protección das persoas e do planeta.	5		2-5		4	1-3-4	1	
OBX5 - Observar, comprender e interpretar continuidades e cambios do medio natural, social e cultural, analizando relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión, para explicar e valorar as relacións entre diferentes elementos e acontecementos.	3		4		4	1-3	2	1
OBX6 - Recoñecer e valorar a diversidade e a igualdade de xénero, mostrando empatía e respecto por outras culturas e reflexionando sobre cuestións éticas, para contribuír ao benestar individual e colectivo dunha sociedade en continua transformación e ao logro dos valores de integración europea.		3			3	1-2-3		1

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX7 - Participar na contorna e na vida social de forma eficaz e construtiva desde o respecto aos valores democráticos, os dereitos humanos e da infancia e os principios e valores da Constitución española e a Unión Europea, valorando a función do Estado e as súas institucións no mantemento da paz e seguridade integral cidadá, para xerar interaccións respectuosas e equitativas e promover a resolución pacífica e dialogada dos conflitos.	5				1	1-2-3		1

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Percorremos o medio físico de España	Nesta unidade abordarase o relevo de España, empezando por definir os límites do seu territorio. Os alumnos e as alumnas estudarán os sistemas montañosos do norte e do sur e as súas características	13	8	X		
2	Coñecemos o medio físico de Europa	Nesta unidade abordarase o relevo de Europa, empezando por definir os límites do seu territorio. Os alumnos e as alumnas estudarán os sistemas montañosos do norte e do sur e as súas características	12	8	X		
3	O noso impacto no medio ambiente	Nesta unidade, o alumnado definirá o medio ambiente e explicará como as persoas influímos nel	12	9	X		
4	O mundo da empresa	Nesta unidade, o alumnado estudará o concepto de actividade económica e o desenvolvemento dos tres elementos principais: a produción, a distribución e o consumo	12	9		X	
5	Poboación e economía en Europa e en España	O alumnado abordará o estudo da poboación, coñecendo cantos somos e a nosa distribución; tamén estudará aspectos relacionados cos movementos migratorios	13	9		X	
6	Así é a Unión Europea	esta unidade, os alumnos e as alumnas abordarán o estudo da Unión Europea, identificando os seus países membros e seus obxectivos principais. Estudarán que é, o seu fundación, historia, etapas e desenvolvemento até a actualidade, así como os seus símbolos e institucións	12	9		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
6	Así é a Unión Europea	principais	12	9		X	
7	Descubrimos a España do século XIX	O alumnado estudará o século XIX español e os seus principais acontecementos políticos: a guerra da Independencia, a Constitución de 1812, o reinado de Fernando VII, a época de Isabel II até a I República e o período da Restauración.	13	9			X
8	Desde o século XX ata os nosos días	Abordarase o estudo do reinado de Afonso XIII e sucesos fundamentais: a Semana Tráxica de Barcelona, a folga xeral de 1917 e a guerra de Marrocos; a ditadura de Primo de Rivera e o final da monarquía	13	9			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Percorremos o medio físico de España	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural	PE	43
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Analiza os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual		
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade, incorporando a perspectiva de xénero, situándoas cronoloxicamente e identificando trazos significativos sociais en distintas épocas da historia.	Coñece persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente	TI	57
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, selecciona e contrasta información, de diferentes fontes seguras e fiables		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolve de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa		
CA4.1 - Valorar, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural a través de propostas e accións que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade.	Valora, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Técnicas para unha adecuada exposición oral dos resultados dunha investigación, con claridade e orde. Presentación de resultados en formatos diversos. - A relación entre os avances en matemáticas, ciencia, enxeñería e tecnoloxía para comprender a evolución da sociedade no ámbito científico-tecnolóxico. - Axenda Urbana. O desenvolvemento urbano sustentable. A cidade como espazo de convivencia. - A organización política. Principais entidades políticas e administrativas da contorna local, autonómica e nacional en España. Sistemas de representación e de participación política. - Cidadanía activa. Fundamentos e principios para a organización política e xestión do territorio en España. Participación social e cidadá. - Temas de relevancia na historia: Idade Contemporánea, transformacións económicas, políticas, sociais e culturais, o papel representado polos suxeitos históricos (individuais e colectivos), acontecementos e procesos. - As expresións artísticas e culturais medievais, modernas e contemporáneas en España e a súa contextualización histórica desde unha perspectiva de xénero. A función da arte e a cultura no mundo actual.

UD	Título da UD	Duración
2	Coñecemos o medio físico de Europa	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica e analiza as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural	PE	43

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Explicar o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea, valorando as súas funcións e a xestión dos servizos públicos para a cidadanía.	Explica o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea		
CA4.2 - Analizar relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade, situando cronoloxicamente os feitos.	Analiza relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade		
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos		
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Participa con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais	TI	57
CA3.2 - Promover actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas, analizando e contrastando diferentes modelos na nosa sociedade.	Promove actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexista		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fomento da curiosidade, a iniciativa, a constancia e o sentido da responsabilidade na realización das diferentes investigacións. - Estratexias de recollida, almacenamento e representación de datos para facilitar a súa comprensión e análise, individual e cooperativamente, facilitando o diálogo e a resolución de conflitos. - Estilos de vida sustentable: a pegada ecolóxica. - Os principios e valores dos dereitos humanos e da infancia, o Estatuto de Autonomía de Galicia e a Constitución española, dereitos e deberes da cidadanía. A contribución do Estado e as súas institucións á paz, a seguridade integral e a cooperación interna - España e Europa. As principais institucións de España e da Unión Europea, dos seus valores e das súas funcións. Os ámbitos de acción das institucións europeas e a súa repercusión na contorna. - O patrimonio natural e cultural como ben e recurso; o seu uso, coidado e conservación.

UD	Título da UD	Duración
3	O noso impacto no medio ambiente	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural	PE	25
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, selecciona e contrasta información, de diferentes fontes seguras e fiables	TI	75
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolve de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa		
CA4.4 - Promover actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas, analizando e contrastando diferentes modelos na nosa sociedade.	Promove actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Fases da investigación científica (observación, formulación de preguntas e predicións, planificación e realización de experimentos, recollida e análises de información e datos, comunicación de resultados...). Iniciativa emprendedora. - O clima e o planeta. Introducción á dinámica atmosférica e ás grandes áreas climáticas do mundo. Os principais ecosistemas e as súas paisaxes. - Historia e cultura das minorías étnicas presentes no noso país, particularmente as propias do pobo xitano. Recoñecemento da diversidade cultural e lingüística de España. - As fontes históricas: clasificación e utilización das distintas fontes (orais, escritas, patrimoniais). As pegadas da historia na contorna.

UD	Título da UD	Duración
4	O mundo da empresa	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade, incorporando a perspectiva de xénero, situándoas cronoloxicamente e identificando trazos significativos sociais en distintas épocas da historia.	Coñece persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade	PE	20
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural	TI	80
CA2.3 - Promover estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta, a partir da análise crítica da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta		
CA3.2 - Promover actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas, analizando e contrastando diferentes modelos na nosa sociedade.	Promove actitudes de igualdade de xénero e condutas non sexistas		
CA3.4 - Explicar o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea, valorando as súas funcións e a xestión dos servizos públicos para a cidadanía.	Explica o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de procura e selección de información en Internet seguras e eficientes (valoración, discriminación, selección, organización e propiedade intelectual); recoñecemento de riscos asociados a un uso inadecuado e pautas de actuación. - O cambio climático. Responsabilidade ecosocial. Ecodependencia, interdependencia e interrelación entre persoas, sociedades e medio natural. - Economía verde. A influencia dos mercados (de bens, financeiro e laboral) na vida da cidadanía. Os axentes económicos e os dereitos laborais desde unha perspectiva de xénero. O valor social dos impostos. Responsabilidade social e ambiental das empresas. P - Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes: a discriminación positiva. - Seguridade viaria. Normas básicas de circulación, sinais de tráfico e marcas viarios. Condutas e hábitos viarios correctos. Causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico. - O papel da muller na historia e os principais movementos en defensa dos seus dereitos. Situación actual e retos de futuro na igualdade de xénero.

UD	Título da UD	Duración
5	Poboación e economía en Europa e en España	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Identificar e analizar as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural, social e cultural a través da indagación utilizando as ferramentas e procesos adecuados.	Identifica e analiza as características, a organización e as propiedades dos elementos do medio natural	PE	50
CA4.2 - Analizar relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade, situando cronoloxicamente os feitos.	Analiza relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos	TI	50
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolve de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Técnicas para unha adecuada exposición oral dos resultados dunha investigación, con claridade e orde. Presentación de resultados en formatos diversos. - A relación entre os avances en matemáticas, ciencia, enxeñería e tecnoloxía para comprender a evolución da sociedade no ámbito científico-tecnolóxico. - Axenda Urbana. O desenvolvemento urbano sustentable. A cidade como espazo de convivencia. - España e a Unión Europea. Formas de goberno. Fórmulas para a participación da cidadanía na vida pública. - Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes: a discriminación positiva. - O patrimonio natural e cultural como ben e recurso; o seu uso, coidado e conservación.

UD	Título da UD	Duración
6	Así é a Unión Europea	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Establecer conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural, mostrando comprensión das relacións que se establecen.	Establece conexións sinxelas entre diferentes elementos do medio natural, social e cultural,	PE	40
CA3.1 - Analizar os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual, valorando a diversidade etnocultural ou afectivo-sexual e a cohesión social, e mostrando empatía e respecto por outras culturas e a igualdade de xénero.	Analiza os procesos xeográficos, históricos e culturais que conformaron a sociedade actual		
CA1.1 - Utilizar recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo de forma segura e eficiente, buscando información, comunicándose e traballando de forma individual, en equipo e en rede.	Utiliza recursos dixitais de acordo coas necesidades do contexto educativo	TI	60
CA1.3 - Buscar, seleccionar e contrastar información, de diferentes fontes seguras e fiables, usando os criterios de fiabilidade de fontes, adquirindo léxico científico básico, utilizándoa en investigacións relacionadas co medio natural, social e cultural.	Busca, selecciona e contrasta información, de diferentes fontes seguras e fiables		
CA4.1 - Valorar, protexer e mostrar actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural a través de propostas e accións que reflectan compromisos e condutas en favor da sustentabilidade.	Valora, protexe e mostra actitudes de conservación e mellora do patrimonio natural e cultural		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Vocabulario científico básico relacionado coas diferentes investigacións. Realización dun glosario. - Estratexias de recollida, almacenamento e representación de datos para facilitar a súa comprensión e análise, individual e cooperativamente, facilitando o diálogo e a resolución de conflitos. - A contorna que nos rodea. A diversidade xeográfica de España e de Europa. Representación gráfica, visual e cartográfica a través de medios e recursos analóxicos e dixitais usando as tecnoloxías da información xeográfica (TIX). - A organización política. Principais entidades políticas e administrativas da contorna local, autonómica e nacional en España. Sistemas de representación e de participación política. - Seguridade viaria. Normas básicas de circulación, sinais de tráfico e marcas viarios. Condutas e hábitos viarios correctos. Causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico. - Temas de relevancia na historia: Idade Contemporánea, transformacións económicas, políticas, sociais e culturais, o papel representado polos suxeitos históricos (individuais e colectivos), acontecementos e procesos.

UD	Título da UD	Duración
7	Descubrimos a España do século XIX	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Explicar o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea, valorando as súas funcións e a xestión dos servizos públicos para a cidadanía.	Explica o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea	PE	40
CA4.3 - Coñecer persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade, incorporando a perspectiva de xénero, situándoas cronoloxicamente e identificando trazos significativos sociais en distintas épocas da historia.	Coñece persoas, grupos sociais relevantes e formas de vida das sociedades desde a Idade Media ata a actualidade		
CA1.4 - Realizar experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados, realizando observacións e medicións precisas e rexistrándoas correctamente.	Realiza experimentos guiados, utilizando diferentes técnicas de indagación e modelos, empregando de forma segura os instrumentos e dispositivos apropiados	TI	60
CA2.4 - Participar con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais, buscar solucións e actuar para a súa resolución, a partir da análise crítica das causas e consecuencias da intervención humana na contorna.	Participa con actitude emprendedora na procura, contraste e avaliación de propostas para afrontar problemas ecosociais		
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolve de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A relación entre os avances en matemáticas, ciencia, enxeñería e tecnoloxía para comprender a evolución da sociedade no ámbito científico-tecnolóxico. - O futuro da Terra e do universo. Os fenómenos físicos relacionados coa Terra e o universo e a súa repercusión na vida diaria e na contorna. A exploración espacial e a observación do ceo; a contaminación lumínica; a concienciación polo coidado do medio. - Seguridade viaria. Normas básicas de circulación, sinais de tráfico e marcas viarios. Condutas e hábitos viarios correctos. Causas e grupos de risco nos accidentes de tráfico. - As expresións artísticas e culturais medievais, modernas e contemporáneas en España e a súa contextualización histórica desde unha perspectiva de xénero. A función da arte e a cultura no mundo actual.

UD	Título da UD	Duración
8	Desde o século XX ata os nosos días	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Explicar o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea, valorando as súas funcións e a xestión dos servizos públicos para a cidadanía.	Explica o funcionamento xeral dos órganos de goberno do concello, das comunidades autónomas, do Estado español e da Unión Europea	PE	20
CA1.2 - Formular preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural, mostrando e mantendo a curiosidade.	Formula preguntas e realizar predicións razoadas sobre o medio natural, social ou cultural	TI	80
CA2.3 - Promover estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta, a partir da análise crítica da intervención humana na contorna.	Promove estilos de vida sustentable e consecuentes co respecto, os coidados, a corresponsabilidade e a protección das persoas e do planeta		
CA3.3 - Resolver de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta e explicando e exercitando as principais normas, dereitos, deberes e liberdades que forman parte da Constitución española e da de Unión Europea, e coñecendo a función que o Estado e as súas institucións desempeñan no mantemento da paz, a seguridade integral cidadá e o recoñecemento das vítimas da violencia.	Resolve de forma pacífica e dialogada os conflitos, promovendo unha interacción respectuosa e equitativa a partir da linguaxe inclusiva e non violenta		
CA4.2 - Analizar relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade, situando cronoloxicamente os feitos.	Analiza relacións de causalidade, simultaneidade e sucesión entre diferentes elementos do medio social e cultural desde a Idade Media ata a actualidade		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Estratexias de procura e selección de información en Internet seguras e eficientes (valoración, discriminación, selección, organización e propiedade intelectual); recoñecemento de riscos asociados a un uso inadecuado e pautas de actuación. - Estilos de vida sustentable: a pegada ecolóxica. - Historia e cultura das minorías étnicas presentes no noso país, particularmente as propias do pobo xitano. Recoñecemento da diversidade cultural e lingüística de España. - Igualdade de xénero e condutas non sexistas. Crítica dos estereotipos e roles nos distintos ámbitos: académico, profesional, social e cultural. Accións para a igualdade efectiva entre mulleres e homes: a discriminación positiva. - As fontes históricas: clasificación e utilización das distintas fontes (orais, escritas, patrimoniais). As pegadas da historia na contorna.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía didáctica será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Neste sentido, prestarase atención ao

desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real. Así mesmo, a acción educativa procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxe do alumnado, terá en conta os seus diferentes ritmos e preferencias de aprendizaxe, favorecerá a capacidade de aprender por si mesmo, fomentará o traballo colaborativo e en equipo e potenciará a aprendizaxe significativa que promova a autonomía e a reflexión.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
-Libro do alumnado.
-Fichas de reforzo.
-Fichas de ampliación.
-Probas de avaliación de contidos.
-Probas de avaliación por competencias.
-Aula virtual.
-Pizarra Dixital Interactiva.
-Busca de información a través da rede.

- Libro do alumnado.
- Fichas de reforzo e ampliación.
- Probas de avaliación de contidos.
- Probas de avaliación por competencias.
- Aula virtual.
- Pizarra Dixital Interactiva.
- Busca de información a través da rede.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante as primeiras semanas do curso escolar. Este proceso comprenderá, entre outras, as seguintes accións que permitan identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa:

- a) Análise dos informes do curso anterior.

b) Conhecimento personalizado do alumnado e da súa situación educativa co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Tamén se levarán a cabo unha serie tarefas e actividades para determinar o punto de partida do alumnado. A valoración destas tarefas farase do seguinte xeito:

Valoración das competencias clave.

Competencia en comunicación lingüística (CCL):

Competencia plurilingüe (CP):

Competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñaría (STEM):

Competencia dixital (CD):

Competencia persoal, social e de aprender a aprender (CPSAA):

Competencia cidadá (CC):

Competencia emprendedora (CE):

Competencia en conciencia e expresións culturais (CCEC):

Valoración doutros aspectos.

Expresión oral:

Expresión escrita:

Comprensión lectora:

Cálculo:

Liñas xerais:

*A valoración será sempre de: INSUFICIENTE / SUFICIENTE / BEN / NOTABLE / SOBRESALIENTE

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	13	12	12	12	13	12	13	13	100
Proba escrita	43	43	25	20	50	40	40	20	35
Táboa de indicadores	57	57	75	80	50	60	60	80	65

Criterios de cualificación:

Probas orais e escritas 60 %

Diario de clase 20 %
Ejercicios prácticos 20 %
Valores e normas + 0,25 (poderán sumar ata 0,25 puntos á nota final por este criterio)

Criterios de recuperación:

Para o alumnado que non acade os obxectivos marcados (mínimo nota de 5), farase unha proposta de actividades de reforzo e/ou probas orais/escritas despois das respectivas sesións de avaliación para que poidan acadar os obxectivos propostos.

A proposta de actividades de reforzo e/ou probas orais/escritas de recuperación, só se lle aplicarán ao alumnado que como mínimo acade 4 puntos de media no resto dos criterios de cualificación.

O alumnado que necesite mecanismos de recuperación só poderá acadar, como máximo, unha nota equivalente ao Suficiente.

6. Medidas de atención á diversidade

Medidas ordinarias:

-Adecuación da estrutura organizativa do centro, e da organización e a xestión da aula ás características do alumnado.

- Adecuación das programacións didácticas ao alumnado e ás circunstancias do seu contorno.

- Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión.

-Adaptación dos tempos, dos instrumentos e dos procedementos de avaliación.

-Aulas de atención educativa e convivencia.

-Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.

-Programas de enriquecemento curricular.

- Plan específico de reforzo para o alumnado de educación primaria que permaneza un ano máis no mesmo curso.

-Programas de habilidades e competencias sociais.

Medidas extraordinarias.

- Adaptacións curriculares.

- Agrupamentos flexibles.

-Apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou en

Audición e Linguaxe.

- Flexibilización da duración do período de escolarización nas etapas de educación infantil e educación primaria.
- Atención educativa ao alumnado que presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro docente.
- Atención educativa ao alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- Atención educativa ao alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- Atención educativa ao alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.
- Atención educativa ao alumnado pertencente a familias itinerantes.
- Atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro.
- Grupos de adquisición das linguas.
- Grupos de adaptación da competencia curricular.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - -Comprensión da lectura.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Expresión oral	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Igualdade entre homes e mulleres.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Educación emocional e en valores.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Resolución pacífica de conflitos.	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - -Educación para a saúde, incluída a afectivo-sexual.	X	X	X					
ET.8 - -Promoverase os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento de calquera tipo de violencia, a pluralidade e o respecto polo Estado de dereito.	X	X	X	X	X	X	X	X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
20 de novembro: Día Universal da Infancia.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)	X		
25 de novembro: Día Internacional contra a Violencia de Xénero.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)	X		
Do 28 de novembro ao 5 de decembro: conmemoración da Constitución e do Estatuto.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)	X		
3 de decembro: Día Internacional das Persoas con Discapacidade.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)	X		
10 de decembro: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)	X		
24 de xaneiro: Día Internacional da Educación.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)		X	
30 de xaneiro: Día Escolar da non Violencia e da Paz.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)		X	
23 de febreiro: Día de Rosalía de Castro.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)		X	
.Do 4 ao 8 de marzo: Semana da Prensa	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)		X	
15 de marzo: Día Mundial dos Dereitos do Consumidor	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)		X	
1 de abril: Día das Artes Galegas.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X
7 de abril: Día Mundial da Saúde.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Do 22 ao 26 de abril: Semana do Libro.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X
2 de maio: Día Internacional contra o Acoso Escolar.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X
9 de maio: Día de Europa.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X
Do 13 ao 17 de maio: Semana das Letras Galegas.	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X
5 de xuño: Día Mundial do Medio Ambiente	Celebración da conmemoración coa realización de diferentes actividades (murais, lecturas, contacontos, traballos en equipo, traballos de investigación, charlas...)			X

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
-Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos.
Metodoloxía empregada
-Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas.
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
Reviso a organización da aula mensualmente e valoro as posibilidades de cambios e melloras.
Medidas de atención á diversidade
-Propoño metodoloxías diversas adecuándoas aos diferentes ritmos de aprendizaxe.
Clima de traballo na aula
-Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que tenza en conta os seus intereses.
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
- Intento propoñer alternativas para programar actividades conxuntas e escoito as propostas dos compañeiros e compañeiras

Descrición:

Empregaremos ao remate do proceso a seguinte táboa para valorar o proceso de ensino e a práctica docente.

*Os items valoraranse de 1 a 4 puntos.

- Deseño distintas actividades de aprendizaxe para o logro de cada un dos obxectivos.
- Motivo ao meu alumnado comunicándolles os obxectivos que quero acadar e a finalidade das actividades, partindo dos seus coñecementos previos.
- Relaciono os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade e creando expectativas.
- Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que tenza en conta os seus intereses.
- Emprego metodoloxías que favorezan o desenvolvemento dunha actitude positiva do alumno e que tenza en conta os seus intereses.
- Propoño actividades que favorecen a aprendizaxe autónoma.
- Cando comezamos unha actividade nova os alumnos coñecen os obxectivos e competencias que se queren desenvolver, as diferentes actividades a realizar e como se lles vai avaliar.
- As actividades que propoño están relacionadas con situacións da vida real
- En función das características de cada alumno suscito tarefas e logros diferentes.
- Propoño metodoloxías diversas.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

- Organizáronse os criterios de avaliación en relación as distintas unidades de programación.
 - Definíronse axeitadamente os indicadores de logro dos criterios de avaliación.
 - Determináronse os contidos imprescindibles.
 - Están correctamente asociados criterios, instrumentos de avaliación e indicadores de logro.
 - Desenvolveuse a avaliación inicial e definiuse que facer cos seus resultados.
 - Medidas de atención á diversidade: Tívoise en conta medidas xerais de intervención educativa.
 - Medidas de atención á diversidade: Contempláronse medidas para alumnado con NEAE.
 - Medidas de atención á diversidade: Fixéronse ACS no caso de estar autorizada.
 - Medidas de atención á diversidade: Atendeuse axeitadamente ao alumnado con altas capacidades.
 - Definíronse programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación vinculados aos criterios de avaliación.
 - Avaliouse a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación e ampliación.
 - Hai estratexias de promoción da lectura e da escritura.
 - Hai estratexias para inserir as TIC no proceso de ensino.
 - Aplícase a metodoloxía didáctica acordada.
- *Os items valoraranse de 1 a 4 puntos

9. Outros apartados